

3. Голубок С.А. Международно-правовые стандарты права на судебную защиту / С.А. Голубок // Правоведение. – 2007. – № 1. – С.112-123.
4. Шило О.Г. Проблеми реалізації права на судовий захист у ході досудового провадження по кримінальній справі / О. Г. Шило // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – №01(40). – С. 161-166.
5. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
6. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 41-42, № 43, № 44-45. – Ст. 529.
7. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 № 2747-IV року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36. – № 37. – Ст. 446.
8. Лазарева В.А. Теория и практика судебной защиты в уголовном процессе / В.А. Лазарева. – Самара, 2000. –180 с.
9. Кудрявцев В.Н. Стратегии борьбы с преступностью / В.Н. Кудрявцев. – М., 2005.
10. Шило О.Г. Проблеми реалізації права на судовий захист у ході досудового провадження по кримінальній справі / О.Г. Шило // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – 01(40). – С. 161-166.
11. Єдиний державний реєстр судових рішень України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
12. Про прокуратуру : Закон України від 05.11.1991 № 1789-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст.793.
13. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу : постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2012 № 305 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 30. – Ст. 1114.

УДК 343.533

С.В. Лісунов

**КВАЛІФІКУЮЧІ ОЗНАКИ НЕЗАКОННОГО
ВИКОРИСТАННЯ ЗНАКА ДЛЯ ТОВАРІВ
І ПОСЛУГ, ФІРМОВОГО НАЙМЕНУВАННЯ,
КВАЛІФІКОВАНОГО ЗАЗНАЧЕННЯ
ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ**

Актуальність. Ефективний та стрімкий розвиток ринкової економіки в Україні можливий лише за умови дотримання суб'єктами господарювання у ході конкурентної боротьби встановлених чинним законодавством правил діяльності на ринку. Основними інструментами забезпечення добросовісної конкуренції виступають такі засоби індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, як знаки для товарів і послуг (торгівельний знак), фірмові найменування та кваліфіковані зазначення походження товару.

Разом з тим, у цій сфері за останні два десятиліття спостерігається значний ріст правопорушень, особливо щодо іноземних торговельних марок. Таким чином, незахищеність на українському ринку засобів індивідуалізації учасників господарського обороту значно знижує його затребуваність потенційними іноземними інвесторами. Окрім того, недостатній рівень боротьби з посяганнями на права власників знаків для товарів і послуг дає можливість щороку імпортувати в Україну великий об'єм низькоякісних і шкідливих товарів невідомого походження, що загрожують життю і здоров'ю населення, а також екологічній безпеці країни.

Аналіз останніх досліджень. Проблематики кримінально-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг торкалися окремі вітчизняні науковці, серед яких П.П. Андрушко, В.В. Антипов, П.С. Берзін, О.К. Василяка, В.І. Василичук, О.О. Дудоров, Є.Ф. Лашун, С.А. Лебідь, О.Д. Максимюк, А.С. Нерсесян, А.Л. Рубіновський, В.Б. Харченко та ін. Разом з тим, це питання не знайшло всебічного висвітлення, зокрема щодо кваліфікуючих ознак незаконного використання знаку для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару.

Метою статті є визначення та характеристика юридичного складу злочину передбаченого ст. 229 Кримінального кодексу України [1] (далі – КК України), а також виокремлення в ньому кваліфікуючих ознак.

Основний матеріал. Вперше на теренах України кримінально-правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту була передбачена у Кримінальному кодексі України від 28.12.1960 [2] у ст. 137 "Порушення прав промислової власності". На сьогодні основною нормою чинного законодавства щодо охорони вказаних суспільних відносин є ст. 229 КК України, де передбачено кримінальну відповідальність за незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару, або інше умисне порушення права на ці об'єкти.

Звернемо увагу на те, що перша редакція цієї статті, яка мала назву "Незаконне використання товарного знака", передбачала кримінальну відповідальність за незаконне використання чужого знака для товарів чи послуг, фірмового (зареєстрованого) найменування або маркування товару. Разом з тим, вона не відповідала положенням Законів України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" та "Про охорону прав на зазначення походження товарів", а тому Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності" [3] з 2003 року ст. 229 КК України була викладена в сучасній законодавчій трактовці. В подальшому зазначена норма ще двічі змінювалася, зокрема щодо розміру матеріальної шкоди та знищення

контрафактної продукції, знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для її виготовлення.

Наразі акцентуємо на юридичному складі вказаного кримінального правопорушення, зокрема на його кваліфікуючих ознаках. Так, безпосереднім об'єктом злочину є встановлений законодавством порядок охорони і використання знаків для товарів і послуг, фірмових найменувань та кваліфікованих зазначень походження товару як засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів і послуг. Додатковими безпосередніми об'єктами виступають права та законні інтереси споживачів, засади добросовісної конкуренції.

Проведений аналіз юридичної літератури засвідчив, що значна кількість науковців відносить до обов'язкової ознаки складу злочину, передбаченого ст. 229 КК України, також його предмет, яким виступають:

- а) знаки для товарів і послуг (зарєстровані в Україні; охороняються без реєстрації на підставі міжнародних договорів, учасником яких є Україна; визнані у встановленому порядку добре відомими);
- б) фірмове найменування;
- в) кваліфіковане зазначення походження товару.

Знаки для товарів чи послуг – це будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирівнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів. Окрім основної, знаки для товарів і послуг виконують інші функції: вказують на походження товарів або послуг на їхню певну якість, рекламують товари і послуги, надаючи споживачам відповідну інформацію про них.

На рахунок цього Т.Є. Ромат підкреслює, що не слід плутати торговельний знак із фірмовим найменуванням. Одне підприємство може мати декілька торгових марок, під якими випускаються різні товари та надаються послуги, причому назва торговельної марки та фірмове найменування можуть не співпадати. Таким чином, знаки для товарів чи послуг є найважливішим елементом бренду. На відмінну від інших об'єктів інтелектуальної власності, торговельні марки завжди мають зв'язок із веденням підприємницької діяльності, виробленням товарів чи надання послуг [4, с. 2].

Згідно Господарського кодексу України [5] фірмове найменування – це найменування суб'єкта господарювання (юридичної особи або громадянина-підприємця), під яким він бере участь у господарському обороті. Громадянин-підприємець має право заявити як фірмове найменування своє прізвище або ім'я. Правовій охороні підлягає як повне, так і скорочене комерційне найменування суб'єкта господарювання, якщо воно фактично використовується ним у господарському обігу.

Водночас Цивільний кодекс України [6] передбачає, що правом на фірмове найменування володіє лише юридична особа, яка є господарським товариством.

На наше переконання, фірмове найменування – це позначення юридичної особи, що є комерційною організацією, використовуване в цивільному обороті, яке зазначається в її засновницьких документах і включається в єдиний державний реєстр юридичних осіб при державній реєстрації.

Кваліфіковане зазначення походження товару – це позначення, сучасне або історичне, офіційне або неофіційне, повне або скорочене найменування країни, міського або сільського населеного пункту, місцевості або іншого географічного об'єкту; позначення, що похідне від такого найменування і стало відомим в результаті його використання відносно товару, особливі властивості якого виключно або головним чином визначаються характерними для цього географічного об'єкту природними умовами чи людськими чинниками.

Останнім часом намітилась тенденція до розширення меж інституту засобів індивідуалізації за рахунок включення до сфери його правової охорони нових об'єктів, що виконують ідентифікуючі функції, – комерційних позначень, та доменних імен. На відміну від комерційних найменувань, що використовуються для позначення юридичних осіб й підприємств, комерційне позначення є засобом індивідуалізації цілісного майнового комплексу, що належать юридичній особі чи фізичній особі-підприємцю. Доменне ім'я є засобом позначення інформаційних ресурсів у мережі Інтернет. Слід наголосити, що наразі лише формуються правові норми щодо охорони цих об'єктів у вітчизняному законодавстві.

На переконання Є.В. Лашука, вказані засоби індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг є специфічним різновидом інформації який автор характеризує як "предмети-символи" [7, с. 107].

З об'єктивної сторони злочин характеризується сукупністю трьох ознак:

1) діянням у вигляді незаконного використання предметів, вказаних у ч. 1 ст. 229 КК України, або іншого порушення права на знак для товарів і послуг, фірмове найменування або кваліфіковане зазначення походження товару. Використанням знака для товарів чи послуг і фірмового найменування визнається: нанесення його на будь-який товар, упаковку, в якій міститься товар, вивіску, пов'язану з ним, етикетку чи інший прикріплений до товару предмет; застосування знака під час надання будь-якої послуги; застосування його в рекламі чи в мережі Інтернет. У свою чергу, використанням зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару визнається: нанесення його на товар або етикетку; нанесення на упаковку товару, застосування в рекламі; запис на бланках, рахунках та інших документах, що супроводжують товар.

Незаконним є таке використання знака для товару чи послуги і фірмового найменування, яке здійснюється без дозволу на те власника свідоцтва на знак, у тому числі у доменних іменах. Використання фірмового найменування є незаконним у разі, коли воно здійснюється без дозволу уповноваженої особи, що може призвести до змішування з діяльністю іншого суб'єкта господарювання, який має пріоритет на використання цього найменування. Використання кваліфікованого зазначення походження товару визнається незаконним у таких випадках: використання здійснюється особою, яка не має свідоцтва про право на його використання; зазначення використовується, хоч товар не походить із зареєстрованого для цього географічного місця; використання вводить в оману споживачів щодо походження товару та його особливих властивостей; використання як видової назви.

2) суспільно небезпечними наслідками - матеріальною шкодою у значному (у двадцять і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян), великому (у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян) або особливо великому розмірі (у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян).

3) причинним зв'язком між вказаним діянням та наслідками. Теорія і практика кримінального права виходять з основного принципу, відповідно до якого суспільно небезпечні наслідки можуть бути поставлені у вину особі лише за умови, що вони перебували в причинному зв'язку з його дією або бездіяльністю. Встановити причинний зв'язок між дією і суспільно небезпечними наслідками - означає дати відповідь на питання: чиє діяння викликало цей наслідок і кому цей наслідок може бути поставлений в вину. Потрібно, таким чином, констатувати, що в об'єктивній дійсності шкідливий наслідок, що настав, викликаний діями даної особи, а не діями третіх осіб чи яких-небудь інших зовнішніх сил.

Суб'єкт злочину - фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку. Особливо кваліфікований склад злочину передбачає за суб'єкта злочину службову особу.

У свою чергу, суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 229 КК України, характеризується умисною формою вини. Підкреслимо, що суб'єктивні ознаки складу злочину відіграють важливу роль в оцінці протиправного діяння і людини, яка його вчинила. Досить складно упізнати внутрішню мотивацію людини, яка зважилася на скоєння злочину, розкрити інтелектуальний і вольовий моменти її поведінки, щоб визначити форму провини, мотиви і цілі, психічний стан суб'єкта і його відношення до наслідків, що настали. Мало осіб, що переступили закон, щиросердно розповідають про мотиви, внутрішні спонування, і цілі, до яких вони прагнули у момент скоєння злочину. Їх психічний стан, вік - ось ті скла-

дові, які частково визначені в кримінальному законі, частково роз'яснюються в постановках найвищих судових органів, а у ряді випадків залежать від досвіду, знань практичних працівників.

Наразі звернемося до кваліфікуючих ознак злочину (ч. 2 ст. 229 КК України), якими є:

- а) повторність;
- б) заподіяння матеріальної шкоди у великому розмірі;
- в) вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб.

Акцентуємо, що питання рецидивності не викликає значних наукових дискусій, передбачаючи вчинення тією ж особою (групою осіб) повторного аналогічного злочину, однак має й свої особливості.

У КК України поняття повторності злочинів вжито законодавцем у нормах Загальної та Особливої його частин. У Загальній частині КК України дається поняття повторності злочинів і визначено її наслідки. В Особливій частині повторність у більшості статей є ознакою складу злочину і впливає на кримінально-правову кваліфікацію вчиненого. Саме наявність у відповідних частинах статей Особливої частини КК України повторності як кваліфікуючої ознаки створює певні непорозуміння як під час вирішення питання, скільки особа фактично вчинила злочинів, так і під час складання формули кваліфікації. Тут виникають питання, як оцінювати попередній злочин, чи відображати його у формулі кваліфікації як самостійний.

На нашу думку, два або більше злочини, які утворюють повторність злочинів, потрібно кваліфікувати за сукупністю статей Особливої частини КК України, тобто кожен зі злочинів потребує самостійної кримінально-правової оцінки та самостійного відображення у формулі кваліфікації. Відтак, усі види повторності злочинів можна кваліфікувати відповідно до одного правила кваліфікації повторності злочинів. Запропонований підхід щодо кваліфікації повторності злочинів забезпечує дотримання принципів повноти, індивідуальності, точності та законності кваліфікації.

Не менш складним за змістом, формальним закріпленням, правовою оцінкою є заподіяння матеріальної шкоди у великому розмірі. Слід погодитися з науковцями в тому, що стосовно аналізованого злочину встановлення вказаного збитку є непростим завданням, оскільки з тексту кримінального закону прямо не випливає, який механізм спричинення вказаного суспільно небезпечного наслідку.

На думку А.Ф. Бикодорової, при встановленні великого збитку від незаконного використання товарного знаку, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару "за основу слід брати суму платежів, які порушник виняткових прав повинен був би зробити їх володареві у разі придбання їм ліцензії на право використання товарного знаку, розмір яких у свою чергу дорівнює частині доходів, що отриму-

ються в результаті такого використання" [8, с. 94]. Водночас В.А. Кондрашинова переконана, що до суми заподіяного правласникові збитку слід включати суму витрат, понесених правласником на створення і реєстрацію товарного знака [9, с. 61].

На думку інших авторів, великий збиток в злочині, передбаченому ч. 2 ст. 229 КК України, повинен визначатися шляхом встановлення цінової характеристики акту розпорядження винятковим правом на відповідний засіб індивідуалізації товару (послуги). Проте нам видається, це складним і за наявності інфляції, кризових явищ в економіці досить не об'єктивним.

На рахунок цього правильно вказує А.А. Козлов, що розраховуючи суму збитку від порушення виняткових прав на засоби індивідуалізації товарів, необхідно використати такий економічний показник як діючі ціни на продукцію аналогічну контрафактній. Збитки можуть визначатися за принципом: одна одиниця товару (продукції), реалізована з використанням чужого товарного знаку, прирівнюється до однієї одиниці товару (продукції), не реалізованої власником (правласником). Вартість контрафактної продукції при цьому встановлюється з розрахунку: скільки коштує аналогічна оригінальна одиниця товару залежно від тієї ціни (оптово-роздрібною), по якій цей товар незаконно був введений піратом в цивільний оборот [10, с. 61].

Таким чином, пропонуємо визначати збиток з урахуванням кількості реалізованих одиниць товару, помноженого на вартість такої ж кількості законно виробленого товару правласником.

Особливої уваги потребує кваліфікуюча ознака незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару, або інше умисне порушення права на ці об'єкти як вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб. Найбільш тяжких форм така спеціальна ознака набуває у випадку діяльності організованої злочинної групи. Організована злочинність це багатогранне явище, здатне створювати реальні та потенційні загрози значному колу прав та інтересів громадян, держави та суспільства в цілому. Констатуємо, що протягом останнього часу вплив таких чинників на негативні процеси в Україні значно зріс.

Нижче схарактеризуємо основні риси вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб. Так, до об'єктивних ознак організованої групи слід віднести: наявність трьох чи більше суб'єктів злочину, які беруть участь (планують брати участь) у вчиненні ряду умисних злочинів, та спільність їх участі у цих злочинах. Таким чином, першою об'єктивною ознакою організованої групи є кількість її учасників (три і більше). Однак, при визначенні кількості учасників організованої групи важливо обов'язково враховувати зміст поняття суб'єкта злочину, визначений у ч. 1 ст. 18 КК Украї-

ни: фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до КК України може наставати кримінальна відповідальність. Таким чином, участь у вчиненні одного або декількох злочинів трьох або більше осіб, які відповідно до закону не є суб'єктами злочину, не утворює співучасті у злочині та, як наслідок, злочинної групи.

Наступною об'єктивною ознакою організованої групи, як зазначалося вище, є спільність дій учасників вказаного виду злочинного формування. Вона, у свою чергу, включає наступні альтернативні дії: створення організованої групи, тобто сукупність активних дій (заснування, формування), спрямованих на виникнення організованої групи як організованого злочинного формування, для вчинення одного чи багатьох злочинів [11, с. 92], причому особа, яка створила організовану групу, в майбутньому може і не бути її керівником.

Участь в організованій групі передбачає перебування в складі цього організованого злочинного формування. Особа стає учасником організованої групи з моменту її фактичного утворення (якщо вона входила до кола осіб, з яких група первісно виникла) або ж відтоді, коли інші учасники дали згоду (пряму або опосередковану) на прийняття її до вже існуючої групи з метою спільного подальшого здійснення злочинної діяльності, причому як участі у злочинах, так і виконанні заходів, пов'язаних із забезпеченням функціонування групи (забезпечення фінансування, приховування злочинної діяльності тощо).

Керівництво організованою групою полягає у вчиненні сукупності дій, спрямованих на управління процесом підтримання функціонування (забезпечення існування та збереження організованості) організованої групи як стійкого об'єднання та (або) здійснення нею злочинної діяльності [11, с. 93].

Слід мати на увазі, що в складі організованої злочинної групи всі учасники діють як єдиний механізм, як єдине ціле. Саме тому при кваліфікації їхніх злочинних дій роль кожного з них не потребує деталізації [12, с. 37].

Безпосередньо з ознакою спільності нерозривно пов'язана ознака стійкості організованої групи. Досить чітке визначення цього поняття містилося ще у п. 2 Постанови Пленуму Верховного Суду України "Про судову практику в справах про бандитизм від 7 липня 1995 року № 9. Згідно з цим нормативним документом: "групу слід вважати стійкою за умови, що вона є стабільною і згуртованою, а особи, які до неї входять мають єдині наміри щодо вчинення злочинів" [13, с. 135].

Розкриваючи зміст цього поняття Пленум Верховного Суду України у п. 11 своєї Постанови від 23 грудня 2005 року № 13 "Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями" зазначив, що стійкість організованої групи по-

лягає в її здатності забезпечити стабільність і безпеку свого функціонування, тобто ефективно протидіяти факторам, що можуть їх дезорганізувати.

Наступними об'єктивними ознаками організованої групи слід вважати фактичне вчинення групою злочину (злочинів) та, як наслідок, безпосередня участь у вчиненні цих злочинів хоча б частини членів групи з розподілом між ними рольових функцій.

У своїй сукупності виділені об'єктивні ознаки організованої групи відповідають віднесенню у теорії до обов'язкових ознак об'єктивної сторони (дія, наслідки та причинний зв'язок між ними) [14, с. 225-230].

Висновки. На підставі проведеного аналізу можна зробити такі висновки.

По-перше, юридичний склад злочину передбаченого ст. 229 КК України утворюють такі елементи:

1) об'єкт злочину: а) безпосередній об'єкт – встановлений законодавством порядок охорони і використання знаків для товарів і послуг, фірмових найменувань та кваліфікованих зазначень походження товару як засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів і послуг; б) додатковий об'єкт – права та законні інтереси споживачів, засади добросовісної конкуренції;

2) об'єктивна сторона злочину, що характеризується сукупністю трьох ознак а) діянням у вигляді незаконного використання предметів, вказаних у ч. 1 ст. 229 КК України, або іншого порушення права на знак для товарів і послуг, фірмове найменування або кваліфіковане зазначення походження товару; б) суспільно небезпечними наслідками – матеріальною шкодою у значному, великому або особливо великому розмірі; в) причинним зв'язком між вказаним діянням та наслідками;

3) суб'єкт злочину – фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку. Особливо кваліфікований склад злочину передбачає за суб'єкта злочину службову особу;

4) суб'єктивна сторона злочину – умисна форма вини.

По-друге, два або більше злочини, передбачені ст. 229 КК України, які утворюють повторність злочинів, потрібно кваліфікувати за сукупністю статей, тобто кожен зі злочинів потребує самостійної кримінально-правової оцінки та самостійного відображення у формулі кваліфікації.

По-третє, визначати матеріальну шкоду у значному, великому або особливо великому розмірі, завданню незаконним використанням знаку для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару слід з урахуванням кількості реалізованих одиниць товару, помноженого на вартість такої ж кількості законно виробленого товару правласником.

По-четверте, до об'єктивних ознак організованої групи слід віднести: а) наявність трьох чи більше суб'єктів злочину, які беруть участь (планують брати участь) у вчиненні ряду умисних злочинів, та спільність їх участі у цих злочинах; б) спільність дій учасників вказаного виду злочинного формування.

По-п'яте, вважає за доцільне викласти назву ст. 229 КК України в наступній редакції: "Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг".

Використана література:

1. Кримінальний кодекс України : за станом на 05.12.2012 // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 25-26. - Ст. 131.
2. Кримінальний кодекс України від 28.12.1960 // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1961. - № 2. - Ст. 14.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності : Закон України від 22.05.2003 р., № 850-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 35. - Ст. 271.
4. Ромат Т.Є. Захист торговельних марок як об'єктів інтелектуальної власності / Т.Є. Ромат // Державне регулювання процесів економічного і соціального розвитку. - 2011. - Вип. 3 (34). - С. 1-9.
5. Господарський кодекс України : за станом на 03.02.2013 // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. - Ст. 144.
6. Цивільний кодекс України : за станом на 19.01.2013 // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 356.
7. Берзін П.С. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг: аналіз складів злочину, передбаченого ст. 229 КК України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Берзін П.С. - К., 2004. - 309 с.
8. Быкодорова А.Ф. Уголовно-правовое значение незаконного использования товарного знака : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Быкодорова А.Ф. - Ставрополь, 2000. - 152 с.
9. Кондрашина В.А. Уголовная ответственность за незаконное использование товарного знака по законодательству России и зарубежных стран : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Кондрашина В.А. - Казань, 2004. - 199 с.
10. Козлов А.А. Незаконное использование средств индивидуализации товаров (уголовно-правовой и криминологический аспекты) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Козлов А.А. - М., 2004. - 32 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. - [3-тє вид., переробл. та доп.]. - К. : Атака, 2003. - 1056 с.
12. Андрусін Г.В. Кримінальне право України : Загальна частина : [посіб. для підгот. до іспитів] / Андрусін Г. В., Бантишев О. Ф., Романюк Б. В. - К. : Вид. Паливода А.В., 2002. - 124 с.

13. Про судову практику в справах про бандитизм : постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лип. 1995 р. № 9 // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2004. – № 12 : Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. – 360 с.

14. Кузьмін С.А. До питання визначення об'єктивних ознак організованої групи корисливо-насилницької спрямованості / С.А. Кузьмін // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2009. – № 21. – С. 225-230.

УДК 351.746.1

А.М. Василевський

**ПРОБЛЕМА АДАПТАЦІЇ МОЛОДИХ
ПРАЦІВНИКІВ СБУ
ДО УМОВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Розглядається проблема забезпечення адаптації молодих працівників до умов професійної діяльності в органах Служби безпеки України. Визначено сутність адаптації молодих працівників до умов професійної діяльності в органах Служби безпеки України. Зазначено, що відповідальність за організацію адаптації молодих працівників до умов професійної діяльності покладається на керівництво підрозділів Служби безпеки України.

Ключові слова: *адаптація, професійна адаптація, професійна діяльність працівників Служби безпеки України.*

Рассматривается проблема обеспечения адаптации молодых работников к условиям профессиональной деятельности в органах Службы безопасности Украины. Определена сущность адаптации молодых работников к условиям профессиональной деятельности в органах Службы безопасности Украины. Отмечено, что ответственность за организацию адаптации молодых работников к условиям профессиональной деятельности возлагается на руководство подразделов Службы безопасности Украины

Ключевые слова: *адаптация, профессиональная адаптация, профессиональная деятельность работников Службы безопасности Украины.*

The problem of providing of adaptation of young workers is examined to the terms of professional activity in the organs of Services of safety of Ukraine. Features and stages of adaptation of young workers are certain to the terms of professional activity in the organs of Services of safety of Ukraine. It is marked that responsibility for organization of adaptation of young workers to the terms of professional activity is laid on guidance of subsections of Services of safety of Ukraine

Key words: *adaptation, adapting, professional, professional employees of the Security Service of Ukraine.*

Щороку лави органів Служби безпеки України поповнюються тисячами молодих працівників, які приходять на зміну старшому поколінню. Тому забезпечення професійної адаптації молодих фахівців до умов